

## ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΗΣ

Μοῦ λέγει χθές ἡ Φρόσω : ἓνα ὄνειρο ἀπόψε  
 Εἶδα τόσον θλιβερό,  
 Ποῦ ἀνατριχῶ ἀκόμα καὶ στιγμὴ ἀπὸ τοῦ νοῦ μου  
 Νὰ τὸ βγάλω δὲν ἔμπορῶ.

Εἶδα ἓνα μαῦρο μνημα καὶ νεκρὸ θαμμένο μέσα  
 Μὲ τὰ χέρια σταυρωτά,  
 Καὶ ὀλόγυρα τοῦ τάφου ἄνθη σπάνια κι' ὠραῖα  
 Μαραμμένα καὶ κυρτά.

Ἐκατάλαβα, τῆς εἶπα, ἡ καρδιά Σου εἶν' ὁ τάφος,  
 Ἐγὼ εἶμαι ὁ νεκρός,  
 Καὶ τὰ μαραμμένα τάνθη ἡ χρυσαῖς ἐλπίδες ποῦχα  
 Πρὶν γιὰ σένα ὁ μωρός.  
 (1892)

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΛΑΦΦΩΝ

## ΛΑΖΑΡΟΣ ΛΑΖΑΡΕΒΙΤΣ

Τὸ πρῶτον ἤδη πολυτίμως τιμᾶται ἡ «**Ποικίλη Στοά**» διὰ τῆς περιφανοῦς συνεργασίας τοῦ τοσοῦτον συμπαθοῦς εἰς τὸ Ἑλληρικὸν Δημόσιον Λογίου ξένου κ. Βλάδαρ Γεώργεβιτς πρέσβευος τῆς Σερβίας ἐν Ἀθήναις. Ὁ ἐγκριτος διπλωμάτης καὶ Φιλελληνικώτατος ἀρῆρ εἶναι ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων Λογίων τῆς πατρίδος Του, ἔδρασε δὲ πάντοτε ἐν Σερβίᾳ ὅσον ὀλιγιστοὶ Ἄνδρες. Ἐλάχιστοι ἠργάσθησαν ὑπὲρ τοῦ Στρατοῦ ἢ τῆς Διοικήσεως, συνέγραψαν ἢ ἀρεμίχθησαν εἰς κοινοφελῆ ἔργα, ὡς ὁ εὐγενέστατος οὗτος φίλος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ὅστις, ἐνταῦθα ἀντιπροσωπεύων ἐξόχως τὴν συμπαθῆ εἰς ἡμᾶς πατρίδα του, ἰδίαν δὲ ἀγάπην τρέφων πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους, ἦν χειρίζεται μετ' ἰδίας δεξιότητος καὶ χάριτος, ἡσυχολήθη περιβλέπτως, ὅπως γνωρίσῃ εἰς τὸ Ἑλληρικὸν Κοινόν, ὅτι ἡ γνωσις τῆς γραμματολογίας τοῦ Σερβικοῦ Ἔθνους ἐν Ἑλλάδι καὶ ἡ μελέτη αὐτοῦ διὰ τῆς μελέτης ἐνὸς τῶν μᾶλλον ἐνδόξων ποιητῶν του, τοῦ **Λαζάρου Λαζάρεβιτς**, ἀπειτέλει νέαν

σύσφιξιν τῶν δεσμῶν, τῶν ἐνούντων τοὺς δύο ἀδελφοὺς Λαοὺς.

Ὁ κ. Βλάδαρ Γεώργεβιτς ἐκ τῶν ἐπιφανέστερων Λογίων καὶ πολυμαθεστέρων Συγγραφέων τοῦ Σερβικοῦ Ἔθρουσ καὶ ὡς ἐπιστήμων ἱατρὸς, καὶ ὡς ὑπουργός, βουλευτὴς διαπρέψας, ἐγκλείει εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀληθῶς ποιητικωτάτην ψυχὴν του τὰ εὐγενέστερα πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθρος αἰσθήματα, πάντοτε δ' ἐν ἰδίῳ ἐνθουσιασμῷ ἀσχολούμενος, ἀκουράστως διαθέτει τὸν ἐλεύθερον χρόνον του πρὸς στεροτέραν γρωμιλίαν ἀμφοτέρων τῶν λαῶν ἡμῶν, μετ' ἀκραιφροῦς πόθου ἀρεσκόμενος εἰς τὴν τελειοτέραν σπουδὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ζωηρῶς παρακολουθῶν τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν τῆς ἡμετέρας πατρίδος, ἢ γρωρίζων διὰ τῶν ὠραίων αὐτοῦ μελετῶν καὶ μεταφράσεων ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ τοὺς δοκιμοτέρους τῶν παρ' ἡμῖν ποιητῶν καὶ συγγραφέων.

Ὁ Σέρβος ποιητὴς **Λάζαρος Λαζάρεβιτς**, τὸν ὁποῖον τοσοῦτον ἐπιχαρίτως διὰ τοῦ ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ «Παρασῶ» ὠραίου αὐτοῦ ἀναγνώσματος ἐγγώρισεν ἤδη εἰς τὸ Κοινὸν τῶν Ἑλλήνων ὁ λόγιος πρεσβευτὴς κ. Βλάδαρ Γεώργεβιτς δὲν ὑπῆρξε πολυγράφος. Ἐγραφεν ἐνόλῳ ὀκτὼ μόνον διηγήματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὅμως εἶνε καὶ μικρὸν φιλολογικὸν κόσμημα. Ὁ κ. Γεώργεβιτς διὰ τῶν μέχρι τοῦδε μελετῶν του ἔταξε τ' ὄρομα τοῦ **Λαζάρεβιτς** παραλλήλως πρὸς τὸ τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Δάντη, τοῦ Σαίξπηρ καὶ ἐν τῇ σειρά τῷ Τουργένιεφ καὶ τοῦ Ταλστόη, φρονῶν δικαίως, ὅτι ἂν ἔθρικὸς ποιητὴς καλεῖται ἐκεῖνος, ὅστις κατώρθωσε νὰ περικλείσῃ εἰς τὰ ἔργα του ὅσον ὅσον τε μεῖζον μέρος τῆς ψυχῆς τοῦ ἔθρουσ εἰς τ' ὁποῖον ἀνήκει—ὁ Λάζαρος Λαζάρεβιτς εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν ποιητὴς.

Κρίτων ὁ διακεκριμένος Λόγιος κ. Γεώργεβιτς τὰ διηγήματα τοῦ **Λαζάρεβιτς** ἐκφράζεται ὅτι «Ταῦτα δὲν εἶναι μόνον δημιουργήματα τῆς ποιητικῆς φαντασίας, ἀλλ' ἀποτελέσματα ἀκριβοῦς παρατηρήσεως, σοβαρᾶς σπουδῆς, βαθείας ψυχολογικῆς ἀναλύσεως. Ὁ **Λαζάρεβιτς** δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐκτάκτων ρομαρτικῶν ὑποθέσεων καὶ χαρακτήρων· αὐτὸς ἄπτεται τῆς πλήρους ζωῆς τοῦ Λαοῦ γρωρίζει νὰ κρατῇ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου διὰ τῆς καλλιτεχνικῆς γραφῆς, διὰ τῆς λεπτῆς ψυχολογικῆς ἐξηγήσεως πασῶν τῶν κινήσεων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, καὶ τὸ ὅλον εἶναι διῶφασμένον διὰ συμπλοῦς λεπτοῦ συναισθήματος. Αἱ εἰκόνας αὐτοῦ δὲν εἶναι μόνον φωτογραφίαι τοῦ βίου πισταὶ ἀλλ' ἄψυχοι, ἀλλ' εἶναι δαιμονίου ζωγράφου ἀπεικάσματα, ἐν τοῖς ὁποίοις εὐρίσκειται ὄχι μόνον ἢ ὁμοιο-

γραφία, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ ἡ ψυχικὴ τοῦ πρωτοτύπου. Ὁ Λαζάρεβιτς εἶναι πραγματιστὴς ἐν τῇ καλλιτέρᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ. "Ὅχι μόνον δὲν ἐκλέγει προστόχους ὑποθέσεις, ἀλλὰ καὶ μετ' εὐλαβείας ἐκτρέπεται τῆς ὁδοῦ αὐτῶν. Οἱ Ἑθνικοὶ αὐτοῦ τύποι εἶναι ἄνθρωποι εὐχάριστοι, τοὺς ὁποίους εἰσέτι δὲν ἤρξατο νὰ διαβιβρώσῃ τὸ διεφθαρμένον τοῦ αἰῶνος πνεῦμα. Αὐτοὶ εἶναι κεκαλυμμένοι ὑπὸ ἀληθοῦς ποιητικῆς ἀτυοσφαίρας.»

Οὕτω ὁ διαπρεπὴς Λόγιος ἤγειρε μόνον μίαν πτυχὴν τῆς Σερβικῆς φιλολογίας καὶ ἀπεκάλυψε πρὸ τοῦ φιλολογικοῦ μικροκόσμου πρωτότυπον ξένην μεγαλοφυΐαν, εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς ἀκμὴν θερισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ θανάτου, τὸν **Λ. Λαζάρεβιτς**, τοσοῦτον λαμπρῶς ἀπεικονίσαντα τὰ αἰσθήματα τοῦ μόνον κατὰ δεκάδας ἐνιαυτῶν ἀριθμοῦντος τὴν ἐλευθερίαν του καὶ τὴν πνευματικὴν του ἀνάπτυξιν Σερβικοῦ Λαοῦ, μεθ' οὗ εὐγενεῖς μᾶς συνδέουσι δεσμοί.

Ὁ κ. Γεώργεβιτς τὰ διηγήματα τοῦ **Λαζάρεβιτς** μετέφρασεν εἰς δημῶδες ἰδίωμα, ὅπως οὕτω μὴ ἀπολεσθῇ ἡ χάρις καὶ ἡ ἀφέλεια, ἥτις χαρακτηρίζει τὰ ἀπλᾶ τὸ ὕφος ἀλλ' ἐξόχως ζωγραφίζοντα τὴν ψυχὴν τοῦ Σερβικοῦ Λαοῦ, πλήρη δὲ βαθυτάτης ψυχολογικῆς ἀληθείας **Διηγήματα** τοῦ ἐπισημοτάτου συγγραφέως τῆς Σερβίας, τοῦ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, μετὰ σπανιωτάτης καλαισθησίας ἐκλέξαντος ἴδια θέματα, καὶ διασώσαντος τοὺς ἀληθεστέρους Ἑθνικοὺς Τύπους, ἐν οἷς συγκεντροῦνται τὰ εὐγενέστερα αἰσθήματα, αἱ γλυκύτεραι παραδόσεις, τ' ἀπλᾶ, ἀλλὰ μεγάλως ἐρριζωμένα ἔθιμα, τῶν ὁποίων τοῦ πολιτισμοῦ ἡ ἐπίδρασις καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος δὲν ἔθιξαν, δὲν μετελλοίωσαν, οὐδὲ κατ'ἐλάχιστον τὴν φυσικὴν σφραγίδα ἐπὶ αἰῶνας.

Ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τούτων τοῦ μεγάλου Σέρβου Συγγραφέως, ἐν διήγημα «**Ὅλ' αὐτὰ ὁ Λαὸς θὰ τὰ χρυσώσῃ,**» εὐηρεστήθη ὁ κ. **Βλάδαν Γεώργεβιτς** τοσοῦτον εὐγενῶς καὶ διὰ γράμματος, ὅπερ ἀληθῶς παρέχει εἰς τὸ ἡμέτερον ἔργον τὴν εὐγενεστέραν ἐκτίμησιν καὶ τιμὴν, ἣ ἀποστείλῃ εἰς στολισμὸν ἀληθῆ τοῦ παρόντος τόμου τῆς «**Ποικίλης Στοᾶς**». Τὰ ἑλληνικὰ γράμματα σπανίως ἐτιμήθησαν διὰ τοιούτων ἐκλεκτῶν μεταφράσεων καὶ εἰς τὸν κλάδον τοῦ διηγήματος ἰδίως, σπανίως ἐξελέχθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας τοιοῦτος ἐθνικὸς χαρακτηρισμὸς Λαοῦ ὀλοκλήρου ὑπὸ τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ποιήσεως.

Πρὸς τὸν συμπαθέστατον Λόγιον ξένον καὶ δημοσίᾳ ἀπορέομεν εὐγνώμονας εὐχαριστήσεις διὰ τὴν ἐξόχως τιμῶσαν ἡμᾶς ἐνθάρρυν-

σίν του, τοσοῦτον δ' ἐξαιρέτως λαμπρύνουσαν διὰ τῆς ὑψηλῆς συμπράξεώς του φιλολογικόν ἔργον, ὅπερ ἐν δικαίᾳ φιλοδοξίᾳ συγκαταλέγει τὸ εὐγενές ὄνομά του μεταξὺ τῶν προσφιλεστέρων συνεργατῶν Του.



Ἐν Ἀθήναις τῇ 7ῃ Ἀπριλίου 1893.

Ἀξιότιμε Κύριε,

Τὴν ἐπιστολὴν Ὑμῶν τῆς 11ης Μαρτίου λαβὼν τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς μου διὰ τὴν δευτέραν ἐκδρομὴν μου εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἠναγκάσθην νὰ παρακαλέσω τὸν γραμμακτέα τῆς Πρεσβείας μου Κύριον Ἀποστόλοβιτς νὰ εἰδοποιήσῃ Ὑμᾶς, ὅτι μόνον μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν μου εἰς τὰς Ἀθήνας θὰ ἔμπορέσω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὴν ἔξοχον τιμὴν, τὴν ὅποιαν μοι περιειποιήσατε, προσκαλοῦντές με νὰ συνεργασθῶ εἰς τὸ παρ' Ὑμῶν Διευθυνόμενον διαπρεπέστατον Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον ἢ «Ποικίλη Στοά».

Λυποῦμαι πολὺ Ἀξιότιμε Κύριε, ὅτι ἀκόμη δὲν ἔχω τόσας γνώσεις τῆς θαυμασίου γλώσσης Ὑμῶν, διὰ ν' ἀπαντήσω ἀξιοπρεπῶς εἰς τὴν ἀληθῶς ὤραιότατην ἐπιστολὴν σας. Ἐπίσης λυποῦμαι, ὅτι εὐρίσκομαι πρὸς τὸ παρὸν ἀρκετὰ ἀπησχολημένος, ὥστε νὰ μὴ ἔχω ἐλεύθερον καιρὸν διὰ νὰ γράψω ἰδιαιτέραν Μελέτην διὰ τὸ σπουδαῖον ὑμῶν ἔργον, ὡς ἐπεθύμουν. Ἀφ' οὗ ὅμως ἐξεφράσατε τὴν προθυμίαν νὰ δεχθῆτε καὶ τὴν ὑπ' ἐμοῦ μετάφρασιν τινος τῶν Διηγημάτων τοῦ Σέρβου Ποιητοῦ *Λ. Κ. Λαζάρεβιτς*, λαμβάνω τὴν τιμὴν, νὰ πέμψω πρὸς Ὑμᾶς ἐν ἑξ' αὐτῶν, ἐντελῶς ἀνέκδοτον, τ' ὅποιον ἐπιγράφεται «*Ὁλ' αὐτὰ ὁ Λαὸς θὰ τὰ χρυσώσῃ*», ἐλπίζων, ὅτι θὰ ᾖ ἐξαιρετικὸν τῆς τιμῆς νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν «Ποικίλην Στοάν».

Ἐκφράζων ὑμῖν μυρίας εὐχαριστήσεις διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ προσενεχθεῖσαν τιμὴν, καὶ ἐπιθυμῶν τὰ ἄριστα διὰ τὴν ἀξιολογὸν φιλολογικὴν ἐργασίαν ὑμῶν, διατελῶ μετὰ πάσης ἐξόχου τιμῆς.

**Βλάδαν Γεώργεβιτς**

Τῷ κ. κ. Ἰωάννῃ Ἀρσένῃ  
Διευθυντῇ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου  
ἢ «Ποικίλη Στοά».

## ΑΛΗΘΕΙΑΙ

— Πρὸς εὐδαιμονίαν τῶν ἀνθρώπων ἀπαραίτητα εἰσὶν τρία τινά: ἐπάγγελμα, συμπάθειαι καὶ διάθεσις.

— Ἐκαστον ἄτομον ἀποτελεῖ τὸ κάτωτρον τοῦ κόσμου.

— Αἱ γυναῖκες ἐνίοτε, εἶναι ἐπίσης ἐπίφοβοι, ὅπως καὶ τὰ ὄπλα: ὅπως ἐκεῖνα καὶ αὐτὰι δολοφονοῦσιν.

— Ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους εἶναι ἡ μεγαλητέρα ἰσχὺς πρὸς πειθαρχίαν.

— Τὸ ἐν παντὶ ὥραϊον εἶναι πάντοτε αὐστηρόν.